

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo

Oslo, 12. april 2010

Vår ref: Camilla Forgaard Andreassen

Deres ref: 09/585-HK

HØRING OM DATALAGRING

Det vises til departementets høringsbrev av 8. januar 2010 om datalagring med tilhørende høringsnotat utarbeidet av Samferdselsdepartementet, Justisdepartementet og Fornyings-, administrasjons-, og kirke departementet i fellesskap.

Det fremgår av nevnte høringsbrev at det ikke er enighet i Regjeringens politiske plattform om datalagringsdirektivet skal innlemmes i EØS-avtalen. HSH legger til grunn for sin høringsuttalelse at direktivet blir innlemmet i EØS-avtalen, og vil i denne høringsrunden konsentrere uttalelsen sin om de hovedhensyn som HSH mener at regjeringen bør ivareta ved utformingen av de nærmere reglene som datalagringsdirektivet fordrer.

Hovedhensyn

Pr i dag lagrer tilbyderne av mobil/internett/kommunikasjonstjenester en stor del av trafikkdataene for fakturerings- og kommunikasjonsformål i en periode som er kortere enn direktivets minimums lagringstid. Lagring av slik informasjon medfører behandling av personopplysninger som krever tillatelse etter personopplysningsloven. Ekomloven oppstiller pr i dag en sletteplikt for slik informasjon når formålet ikke lenger tilsier lagring, og politiet har hjemler for utlevering av data som faktisk er lagret.

Dog eksisterer det ingen lovregulering med hensyn til lagringsplikt eller nærmere regler for hva som kan lagres av datatrafikk, lagringstid, lagringsmedium, krav til filformat mv. I utgangspunktet er det opp til de private aktørene selv å ta avgjørelser innenfor nevnte forhold.

Datalagringsdirektivet legger således opp til en regulering av forhold hvor Norge pr i dag står uten direkte lovregulering. HSH oppfatter det prinsipielt nye ved direktivet at det pålegger tilbyderne av offentlig elektronisk kommunikasjonsnett eller e-tjenester en *lagringsplikt* av bestemte data i større utstrekning enn det som allerede lagres i dag. Videre vil lagringstiden bli lengre og lagringen skal foregå for et bestemt formål, nemlig kriminalitetsbekjempelse. Direktivet legger klare føringer for hvem som skal lagre og hva som skal lagres og setter visse krav til informasjonssikkerhet hos tilbyderen. HSH mener at slik regulering av trafikkdata fremstår som fornuftig i et ellers til dels rettsomt område.

HSH finner det viktig å påpeke at direktivet overlater til nasjonalstaten å regulere tilgangen til og utlevering av dataene som lagres, hvor lang selve lagringstiden skal være innenfor nedfelt intervall, kostnadene, hvem som skal føre tilsyn med ordningen og valg av teknologi for lagringen.

HSH
Henrik Bosens gate 90
P.O. Box 2900 Solli
NO-0230 Oslo
tel +47 22 54 17 00
fax +47 22 56 17 00
e-post
info@hsh-org.no
Bankgiro
6030.05.18543
Org. nr.
970 134 646 MVA

Det er særlig tre hensyn som HSH mener at Norge bør ivareta ved utformingen av de nærmere reglene forankret i datalagringsdirektivet:

- Hensynet til bekjempelse av kriminalitet
- Personvern hensynet
- Konkurransen mellom tilbyderne

HSH oppfatter datalagringsdirektivet som viktig for politiets mulighet til å oppklare forbrytelser og bekjempe kriminalitet. Dog må hensynet til bekjempelse av kriminalitet balanseres mot det inngrepet i personvernet som det nye lagringsregime vil innebære. HSH er av den oppfatning at ethvert inngrep i næringsdrivendes og privates sfære bør stå i forhold til hva myndighetene ønsker å oppnå med inngrepet og hvor sannsynlig det er at myndighetenes formål faktisk vil nås ved hjelp av inngrepet. I tillegg er det et ikke uvesentlig poeng i denne saken at Norge bør la være å velge "særnorske" løsninger, både ut fra hensynet til samarbeid over landegrensene hva gjelder kriminalitetsbekjempelse, og ut fra konkurransehensyn og markedsforhold over landegrensene.

Lengde på lagringstid, lagringsdata og lagringssted

HSHs medlemmer har de siste årene opplevd en stor økning i vinningskriminalitet. Innenfor butikksegmentene for ur/optikk og gull har grove tyverier økt med nesten 100 % fra 2006 til 2008 (tall for 2009 foreligger ikke, men foreløpige tall for gullsmedbransjen angir tilsvarende stigning som årene før). Ransaktiviteten mot forretninger og kiosker viser også tilsvarende foruroligende økning, og for første gang på flere år viser også antallet anmeldte butikkyverier i 2008 en økning (heller ikke her foreligger 2009-tall). Tall fra forsikringsbransjen viser en korresponderende økning i utbetalinger etter innbrudd. De kriminelle opptrer ofte i grupper som ofte er mobile og beveger seg over store stedsområder. Bruk av kommunikasjon og data blir i større utstrekning enn tidligere brukt som verktøy i den kriminelle virksomheten.

Videre har det innen kriminalitet forbundet med bruk av IKT utviklet seg en del nye trender, hvor blant annet såkalt skimming og ID-tyverier har økt betraktelig de siste årene. Dette er en type kriminalitet som vanskelig lar seg løse uten bruk av registrerte trafikk-/samtaledata.

HSH er opptatt av at politiets oppklaringsmuligheter til enhver tid er best mulig, slik at en optimalisering av nasjonalstatens handlingsrom innenfor direktivets rammer kunne være ønskelig ut fra hensynet til kriminalitetsbekjempelse. Samtidig mener HSH at Norge i sine valg av nasjonale løsninger bør tilstrebe samme overvåkningsnivå som de øvrige nordiske land. Sverige og Finland har valgt å innføre ett års lagringstid. HSH mener at det fremstår som fornuftig å legge seg på samme nivå som Sverige og Finland. Etter hvert som det danner seg et erfaringsgrunnlag med reglens anvendelse vil man eventuelt kunne justere lengden på lagringstiden etter behov. HSH går således inn for valg av ett års lagringstid til å begynne med.

Videre tiltrer HSH høringsnotatets synspunkt på hvilke data som skal lagres, valget av lagringssted og de vurderinger som fremkommer i den forbindelse. Generelt vil HSH påpeke at de løsninger som velges med hensyn til den nasjonale valgfriheten og det handlingsrommet som direktivet åpner opp for, ikke bør medføre konkurransevridninger eller etableringshindringer i markedet for elektronisk kommunikasjon, særlig med tanke på at mindre tilbydere skal kunne etablere seg.

HSH mener i tillegg at det i forbindelse med krav om lagring av bestemte trafikkdata også bør settes en datastandard for formatet ved utveksling av slik informasjon. Vi mener at dette vil redusere de samfunnsøkonomiske kostnadene ved uthenting og bearbeiding av slik informasjon og sikre dataintegriteten og redusere faren for feilaktig bearbeiding.

Strafferettslige forhold

Med hensyn til det strafferettslige vil HSH kunne støtte et pålegg om at data kun kan pålegges utlevert dersom det straffbare forhold har en strafferamme på 3 år eller mer. Dette samsvarer med grensen mellom simpel og grovt tyveri, underslag og bedrageri (alvorlig kriminalitet). HSH kan videre støtte opplistingen av "særlige saker" i straffeprosessloven § 210.

For HSH er det viktig at det kan pålegges å utlevere data ved etterforskning av heleri/hvitvasking, jfr. straffeloven § 317, til tross for at strafferammen her er inntil 3 år.

Vennlig hilsen

HSH

Utredning og næringspolitisk analyse

Sissel Monsvold

Leder

Camilla Forgaard Andreassen

Advokat/fagsjef